

4^η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Σύμφωνα με τους κανονισμούς της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020, τα ζητήματα σχεδιασμού και παρακολούθησης δεικτών παρουσιάζουν ιδιαίτερες απαιτήσεις που αντανακλώνται σε πολλές αναφορές στους Κανονισμούς, τα κείμενα των τεχνικών οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τις εκτελεστικές και τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της Ε.Ε.

1. Πως προκύπτουν οι απαιτήσεις: Βασικές Αρχές της περιόδου 2014 – 2020

Η προσέγγιση των Κανονισμών της Πολιτικής Συνοχής για την περίοδο 2014-2020 χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη εστίαση στα αποτελέσματα. Αυτό οδηγεί στην απαίτηση μιας σαφούς αποτύπωσης της «λογικής της παρέμβασης» κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος και της στοχοθέτησής του. Ειδικότερα, από την λογική της παρέμβασης των Προγραμμάτων αναμένονται συγκεκριμένα αποτελέσματα και αναγνωρίζεται η επιρροή παραγόντων στην επίτευξη των αποτελεσμάτων εκτός των παρεμβάσεων του Προγράμματος. Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα συνδέονται με ένα σύνολο κατάλληλων δεικτών, όπου καταλληλότητα του δείκτη σημαίνει ότι αυτός διακρίνεται από σταθερότητα μέτρησης, είναι στατιστικά επικυρωμένος, ανταποκρίνεται στις πολιτικές και μετريεται συστηματικά και εγκαίρως. Σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας των επιχειρησιακών προγραμμάτων (και ανά κατηγορία Περιφέρειας στα τομεακά προγράμματα) καθορίζονται ενδιάμεσοι στόχοι ως ορόσημα και στόχοι για το τέλος της περιόδου, συνδεδεμένοι με το Πλαίσιο Επίδοσης και την κατανομή του Αποθεματικού Επίδοσης.

Οι απαιτήσεις συστηματικής παρακολούθησης των δεικτών των παρεμβάσεων με στόχο την εστίαση στα αποτελέσματα εκπορεύονται κανονιστικά από τη Γενική Αιρεσιμότητα 7 «Στατιστικά συστήματα και δείκτες αποτελεσμάτων». Η βασική απαίτηση της γενικής αιρεσιμότητας 7 είναι να υπάρχει ένα σύστημα δεικτών και όχι απλά ένα άθροισμα δεικτών έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επιδίωξη των επιθυμητων αποτελεσμάτων από τις παρεμβάσεις των προγραμμάτων. Επιπλέον, οι απαιτήσεις παρακολούθησης των δεικτών συνδέονται με τις διαδικασίες αναφοράς (reporting) και Αξιολόγησης των προγραμμάτων και συγκεκριμένα με τις Ετήσιες Εκθέσεις Υλοποίησης των προγραμμάτων και τις Εκθέσεις Προόδου του ΕΣΠΑ. Στο πλαίσιο της Αξιολόγησης, η εκτίμηση των αλλαγών στους δείκτες αποτελεσμάτων αποτελεί βασική διάσταση των Αξιολογήσεων Επιπτώσεων, καθώς τα αποτελέσματα οφείλονται τόσο στις συγχρηματοδοτούμενες δράσεις όσο και σε άλλους παράγοντες.

Τέλος, είναι σημαντικό να επισημανθεί πως με το άρθρο 142 του Καν. 1303/2013, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να αναστείλει μέρος ή το σύνολο ενδιάμεσων πληρωμών εφόσον διαπιστώσει σοβαρή ανεπάρκεια στο σύστημα παρακολούθησης των κοινών και των ειδικών δεικτών.

2. Οι απαιτήσεις παρακολούθησης δεικτών της περιόδου 2014 – 2020

Κάθε επενδυτική προτεραιότητα περιέχει ειδικούς στόχους και δράσεις. Οι ειδικοί στόχοι συνδέονται με πολιτικές και αποτιμώνται με δείκτες αποτελεσμάτων. Οι δράσεις συνδέονται με την λογική της παρέμβασης και αποτιμώνται με δείκτες εκροών. Κάθε ειδικός στόχος πρέπει να έχει έναν τουλάχιστον δείκτη αποτελέσματος με τιμή βάσης για το 2014 και στόχο το 2023. Οι επενδυτικές προτεραιότητες πρέπει να έχουν τουλάχιστον ένα δείκτη εκροών. Οι δείκτες εκροών είναι κοινοί ή ειδικοί. Έχουν τιμή βάσης 0 το 2014 (συνεπώς δεν συνεκτιμώνται στην τιμή βάσης υπάρχουσες δομές, άτομα κ.λπ.) και ο στόχος είναι σωρευτικός για το 2023. Αν κατά την έγκριση των προγραμμάτων για ένα ειδικό στόχο δεν είχαν προσδιοριστεί οι δείκτες αποτελέσματος

ή δεν είχαν τιμή βάσης τότε καταρτιζόταν ένα σχέδιο δράσης στο πλαίσιο της Γενικής Αιρεσιμότητας 7. Κατά την έγκριση των ΕΠ καταρτίστηκαν 20 σχέδια δράσης.

3. Γενικοί παράγοντες αξιοπιστίας του συστήματος δεικτών

Η εμπειρία των μέχρι τώρα ευρωπαϊκών ελέγχων στα συστήματα των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων στα Κ-Μ έδειξε πως ως γενικοί παράγοντες αξιοπιστίας του συστήματος παρακολούθησης δεικτών μπορούμε να θεωρούμε τις σαφείς διαδικασίες παρακολούθησης δεικτών ενσωματωμένες στο ΣΔΕ, τους αυτοματισμούς στην εξαγωγή δεδομένων των δεικτών από τα πληροφοριακά συστήματα, τους συχνούς ποιοτικούς ελέγχους στο σύστημα παρακολούθησης για εντοπισμό λαθών (λάθη πληκτρολόγησης, αναντιστοιχία δεικτών με επενδυτικές προτεραιότητες, διπλομετρήσεις, ελλείψεις σε οροφές κλπ), τη συχνή και συστηματική ενημέρωση των τελικών δικαιούχων, την πλήρη διαλειτουργικότητα όλων των συστημάτων ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων.

4. Τι έχει γίνει μέχρι τώρα από τις υπηρεσίες της ΕΑΣ για τη διασφάλιση της ποιότητας του συστήματος παρακολούθησης των δεικτών

Το Ενιαίο Σύστημα Δεικτών Παρακολούθησης Δεικτών 2014 – 2020 καταρτίστηκε ως υποστηρικτικό έγγραφο για την τεκμηρίωση εκπλήρωσης της γενικής αιρεσιμότητας 7 στα Ε.Π. του ΕΣΠΑ (ΕΤΠΑ/ΕΚΤ/ΤΣ/ΕΤΘΑ) και ως ένας από τους τρόπους ανταπόκρισης στις πολλαπλές απαιτήσεις των Ευρωπαϊκών Κανονισμών για τους δείκτες (result orientation). <https://www.espa.gr/el/Pages/staticDeiktes.aspx>

Για την αρωγή των Διαχειριστικών Αρχών και των Τελικών Δικαιούχων έχουν συνταχθεί οι Οδηγίες παρακολούθησης δεικτών, από τις υπηρεσίες της ΕΑΣ (ΕΥΣΣΑ, ΕΥΣΕΚΤ, ΕΥΘΥ και ΕΥ. ΟΠΣ <https://www.espa.gr/el/Pages/staticDeiktes.aspx>).

Κατά την υλοποίηση των ΕΠ, χρησιμοποιούνται όλα τα δελτία και τα έντυπα που έχουν σχεδιαστεί σχετικά με την παρακολούθηση των δεικτών και έχουν καθοριστεί όλες οι διαδικασίες και οι ενέργειες για την ορθή συμπλήρωση των δεικτών, την παρακολούθηση της επίτευξης και της επαλήθευσής τους (Δελτίο Ταυτότητας Δείκτη, Έκδοση πρόσκλησης, Τεχνικό Δελτίο, Δελτίο Δήλωσης Επίτευξης Δεικτών πράξης, Δελτίο Διοικητικής Επαλήθευσης Δεικτών Πράξης).

Τέλος, έχουν δρομολογηθεί και προχωρούν οι διαδικασίες ομογενοποίησης των δεικτών για την αξιόπιστη άθροιση των τιμών των δεικτών και τη διαμόρφωση εναρμονισμένων και κατάλληλων μεθοδολογιών για την ακριβή μέτρησή τους.

5. Οι δείκτες και το Πλαίσιο Επίδοσης την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021 – 2027

Βασική αλλαγή στην νέα προγραμματική περίοδο είναι η νέα εννοιολογική προσέγγιση των αποτελεσμάτων που πλέον θεωρούνται τα άμεσα αποτελέσματα των παρεμβάσεων και όχι αυτό που ορίζεται ως «επίπτωση». Μια νέα σημαντική αλλαγή είναι η δημιουργία κοινών δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων σε όλο το φάσμα των Ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ) καθώς και το γεγονός ότι όλα τα απαραίτητα δεδομένα για την παρακολούθηση της υλοποίησης συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων και της επίδοσης των Προγραμμάτων θα διαβιβάζονται πλέον ηλεκτρονικά κάθε δύο μήνες στην Επιτροπή, το οποίο σημαίνει ότι η πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων θα επικαιροποιείται σε σχεδόν πραγματικό χρόνο.

Όσον αφορά το Πλαίσιο Επίδοσης, αυτό καλύπτει όλους τους δείκτες εκροής και αποτελέσματος του Προγράμματος, δεν υπάρχουν χρηματοοικονομικοί δείκτες και το αποθεματικό επίδοσης αντικαθίσταται από την πρόβλεψη για τον προγραμματισμό 5+2 έτη στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησης.